

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/74487

Datum 28 april 2020
Betreft Financiële effecten van Covid-19 voor luchtverkeersleiding

Geachte voorzitter,

Door Covid-19 en de internationaal ingestelde vliegrestricties is het vliegverkeer in het Europese luchtvaartnetwerk en ook in Nederland ruim 85% afgenomen ten opzichte van zowel 2019 als de verkeersverwachting voor 2020. Tevens is het onzeker hoe en op welke termijn het vliegverkeer zich zal herstellen. Door deze afname dalen de inkomsten uit de zogenaamde luchtvaartnavigatieheffingen. Deze luchtvaartnavigatieheffingen worden betaald door de luchtvaartmaatschappijen wanneer zij door het (Nederlandse) luchtruim vliegen. De meest recente schatting voor het gehele jaar 2020 wijst op inkomsten die ruim 40% onder de verwachting liggen.

De luchtvaartnavigatieheffingen zijn bedoeld om inkomsten te genereren waarmee door Nederland de kosten worden gedekt van:

- de kosten van Luchtverkeersleiding Nederland en de Nederlandse bijdrage aan de kosten van het Maastricht Upper Area Control Centre;
- de luchtvaartactiviteiten van het KNMI;
- de contributie van Nederland aan EUROCONTROL; en
- een deel van de medewerkers van de *National Supervisory Authority* die onderdeel is van de Inspectie Leefomgeving en Transport.

De meeste luchtvaartmaatschappijen kampen momenteel met aanzienlijke liquiditeitsproblemen. Hoewel ze alleen luchtvaartnavigatieheffingen hoeven te betalen voor de door hen uitgevoerde vluchten zijn maatregelen genomen op het gebied van luchtverkeersleiding om in enige mate tegemoet te komen aan deze liquiditeitsproblemen.

Op Europees niveau is met instemming van Nederland besloten om de betalingstermijnen van de luchtvaartnavigatieheffingen voor het hogere luchtruim (*en-route charges*) uit te stellen. Dit betekent concreet dat de betalingen over de maanden februari – mei 2020, normaliter te voldoen in april – juli 2020, voor een deel uit worden gesteld tot november 2020 en het overige deel tot in de loop van 2021. Dit gaat Europa breed om ongeveer 1,1 miljard euro aan luchtvaartnavigatieheffingen.

In het verlengde hiervan heb ik besloten om de betaaltermijnen van de luchtvaartnavigatieheffingen voor het lagere luchtruim (*terminal charges*) van Nederland eveneens uit te stellen conform dezelfde termijnen. Voor Nederland betreft dit ruim 10 miljoen euro. In Europa hebben nog ruim tien landen vergelijkbare maatregelen genomen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/74487

Door de sterke afname van de inkomsten uit luchtvaartnavigatieheffingen ontstaat echter eveneens een liquiditeitsprobleem voor de eerder genoemde organisaties die betrokken zijn bij luchtverkeersdienstverlening, aangezien de kosten van deze organisaties doorlopen. Het uitstel van betaling voor de luchtvaartmaatschappijen met vier maanden betekent bovendien dat het liquiditeitsprobleem groter wordt en eerder gaat optreden. Om dit liquiditeitsprobleem op te lossen is besloten het rekening courant krediet (leenfaciliteit) van LVNL bij het Ministerie van Financiën te verhogen met 120 miljoen euro. Hiermee lijkt op basis van de huidige verwachting de dekking van de noodzakelijke kosten voor 2020 voor alle genoemde organisaties bij luchtverkeersdienstverlening verzekerd. Het ministerie van IenW staat garant voor het rekening courant krediet.

De verhoging van het rekening courant krediet voorkomt het korte termijn liquiditeitsprobleem voor de eerder genoemde organisaties die betrokken zijn bij luchtverkeersdienstverlening. Hoewel het uitstel van betaling voor de luchtvaartmaatschappijen geen afstel betekent, zullen desalniettemin de inkomsten uit de luchtvaartnavigatieheffingen over 2020 niet voldoende zijn om alle kosten te dekken. Conform de Europese regelgeving kan een aanzienlijk deel van dit tekort alsnog op de luchtvaartmaatschappijen worden verhaald, maar slechts alleen in 2022. Dit leidt echter tot hele hoge tarieven voor de luchtvaartnavigatieheffingen in dat jaar. Nederland zal met de Europese Commissie in overleg treden hoe de regelgeving op dit punt gewijzigd zou kunnen worden.

Tenslotte ben ik in overleg met de luchtverkeersdienstverleners over mogelijke kostenbesparende maatregelen.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga